

Příloha k informovanému souhlasu s plánovaným výkonem

Čistá intermitentní katetrizace (ČIK)

V rámci snahy o Vaši dokonalou informovanost o Vašem zdravotním stavu nabízíme doplňující písemný materiál, ve kterém se snažíme podat co nejvíce informací o plánovaném léčebném postupu. Základní informace Vám byla podána ošetřujícím lékařem ať již v ambulantním traktu či na lůžkovém oddělení kliniky. Jsme si však vědomi toho, že se jedná o spoustu nových a svým obsahem velmi závažných sdělení, které jistě při prvním ústním sdělení všechny nemůžete v plném rozsahu vstřebat a adekvátně zhodnotit.

Vážený pane, vážená paní,

na základě Vašich předchozích výsledků u Vás bylo indikováno provádění ČIK k zajištění odtoku moče z močového měchýře. V následujícím textu jsou Vám poskytnuty základní informace o plánovaném postupu.

Co je ČIK - jaký je účel, povaha a předpokládaný prospěch výkonu:

ČIK je metoda vyprazdňování močového měchýře, kterou je umožněn odvod moče z těla, pokud pacient není schopen tuto moč vymočit přirozenou cestou. ČIK je indikován rovněž u pacientů, kteří sice částečně zachovalou schopnost vyprázdnění mají, ale zbytková moč, která po této mikci zůstává v močovém měchýři, pacienta ohrožuje častými infekcemi nebo poškozením funkce ledvin. ČIK se provádí v pravidelných intervalech 5x denně, vycévkované objemy by neměly přesahovat normální kapacitu močového měchýře tedy 400-450ml. Provádění ČIKu umožní zbavit se pacienta permanentního katetru, který za jiných okolností slouží jako nejčastější způsob derivace moče u pacientů, kteří se nemohou cévkovat. Cévkování může být dočasný způsob odvádění moče z močového měchýře, zejména po úrazech páteře nebo po velkých operacích v malé pánvi, kdy s časem může dojít k úpravě močení, nebo může být cévkování již trvalým způsobem odvodu moče z močového měchýře.

Nejčastější důvody poruch močení vedoucí k ČIK:

1. Neurologická porucha: po úrazu, následek neurologického onemocnění, následek operace pánevní oblasti, po porodu
2. Vrozené deformity páteře
3. Léčba léky negativními účinky na funkci močového měchýře

Alternativní výkony:

Alternativou k provádění ČIK je zavedení permanentního katetru nebo epicystostomie. O výhodách a nevýhodách těchto možností vyprazdňování moče Vás bude informovat Váš ošetřující lékař.

Jaký je postup výkonu:

Typů a druhů katetrů využívaných k ČIK je více. Vhodný typ katetru si spolu s Vaším ošetřujícím lékařem vyberete ještě před nácvikem cévkování. V zásadě lze říci, že katetry se dělí na mužské a ženské. Tyto lze dále dělit na nepotažené, tyto je nutné před zavedením zvlhčit pomocí gelu, potažené, tyto je nutné ponořit před užitím do vody, a třetí druh, který se dodává již ve sterilním roztoku, a jsou tedy ihned po otevření připravené k použití.

Vyprazdňování močového měchýře se vám bude nejlépe provádět vsedě nebo vestoje, kdy dochází k nejdokonalejšímu vyprázdnění. Úkon začíná pečlivým omytím rukou vodou a mýdlem. Následuje

pečlivá hygiena přirození pod tekoucí vodou a mýdlem, u žen je vhodné odhrnout stydké pysky a otírání provádět odshora dolů směrem k análnímu otvoru. Pokud se již cévkování stane automatické, stačí provádět hygienu genitálu jedenkrát denně, zpočátku je však vhodnější častější frekvence k minimalizaci rizika vzniku uroinfekce. Poté je třeba připravit k použití katetr, postupujte podle návodu k použití, který je pro každý typ katetru specifický, rovněž Vás o použití bude instruovat Váš lékař.

Zavádění katetru a vyprazdňování u žen:

Najděte pomocí zrcátka či prstů vstup do močové trubice, do které zavedte katetr. Pokud by došlo k zavedení katetru do pochvy, již jej nepoužívejte a zkuste to s novým katetrem. Katetr nezavádějte příliš rychle, jakmile se objeví první proud moči, přestaňte katetr zavádět hlouběji a počkejte, než veškerá moč vyteče. Pak uchopte katetr za rozšířený konec, pokud prstem při vysouvání ucpete výtokový konec, zabráníte tím samovolnému odtoku moče, která by mohla zůstat v cévce. Poté katetr vyhodte do běžného odpadu, nesplachujte jej do záchodu. Úkon skončete omytím rukou vodou a mýdlem.

Zavádění katetru a vyprazdňování u muže:

Penis při zavádění držte směrem k břichu. K plné kontrole vyprazdňování a zabránění odtoku moče dříve než budete zcela připraven, lze konec výtokové části ohnout. Následně zavádějte katetr do močové trubice, pokud používáte zahnuté katetry (Thiemann), musí zahnutá část vždy směřovat k břichu. Po zavedení do močového měchýře nasměrujte penis i s katetrem do toalety a nechejte moč volně vytéci, poté, co moč přestane vytékat, pomalu katetr vytahujte, pokud znovu začne vytékat moč, nechte ji volně odtéci, dokud nebude měchýř prázdný. Poté lze katetr zcela vytáhnout. Pokud prstem při vysouvání ucpete výtokový konec, zabráníte tím samovolnému odtoku moče, která by mohla zůstat v cévce. Poté katetr vyhodte do běžného odpadu, nesplachujte jej do záchodu. Úkon skončete omytím rukou vodou a mýdlem.

Postup opakujte 4-5x denně v pravidelných intervalech, aby bylo zajištěno pravidelné vyprazdňování moče.

Další podrobnější informace lze nalézt na internetových stránkách výrobců katetrů.

Možné komplikace:

Z možných komplikací se nejčastěji mohou objevit zejména opakované infekce moče, k těmto komplikacím dochází především při nedodržení hygienických postupů při ČIK - při každém cévkování kontrolujete barvu, zápach a případné zakalení moči. Dále se může objevit krev v moči či v močové trubici - při nesprávném zavedení katétru se může poškodit sliznice močové trubice, doporučuje se hojně tekutin a v případě neustupujícího krvácení kontrola u svého lékaře. Z vážnějších, i když vzácných, komplikací může při nevhodném a neopatrném zavádění katetru dojít ke vzniku striktury močové trubice s nutností operačního řešení.

Pokud by se u Vás po výkonu objevily některé komplikace, je nutné neprodleně kontaktovat lékaře.

Obecnou komplikací tohoto výkonu je alergická reakce - jedná se o přecitlivělost na podaný lék nebo desinfekční prostředek.

Jaký je režim pacienta, možná omezení v obvyklém způsobu života a doporučení:

Není vyžadován speciální režim při dodržování základních hygienických postupů. Katetrizaci můžete provádět všude, kde si můžete vytvořit soukromí. Doporučujeme denní příjem tekutin kolem 2-3 litrů. Cévkujte se v daných intervalech, nepřepíňujte močový měchýř. ČIK nenarušuje obvyklý způsob života, není třeba hospitalizace či pracovní neschopnost, nenarušuje fyzickou, sportovní či sexuální aktivitu. Vždy když zjistíte, že je moč kalná, zapáchající, máte bolesti nebo pálení při zavádění katétru nebo při močení, objevuje se krev v moči, teploty, třesavka, bolesti v zádech nebo se nedaří katetr zavést do močového měchýře, navštivte svého lékaře. Jsou nutné pravidelné urologické kontroly.